

**KAIKILLE TUTKINNOILLE
YHTEISTEN VALINNAISTEN TUTKINNON OSIEN
OPETUSSUUNNITELMA**

Vahvistettu 12.6.2015
Kososen päätös 58/20/2015

Vahvistettu 16.6.2015
Järvisen päätös 82/20/2015

Vahvistettu 2.10.2015
Kauhasen päätös 12/20/2015

Vahvistettu 5.10.2015
Järvisen päätös 179/20/2015

SISÄLTÖ

| | |
|---|-----------|
| 1 JOHDANTO..... | 3 |
| 2 AMMATILLISET VALINNAISET TUTKINNON OSAT | 4 |
| 2.1 Yrityksessä toimiminen | 4 |
| 2.2 Yritystoiminnan suunnittelu..... | 5 |
| 2.3 Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen | 6 |
| 2.4 Huippuosajana toimiminen | 7 |
| 2.5 Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuvat tutkinnon osat..... | 8 |
| 2.5.1 Alan työtehtävissä toimiminen ulkomailla..... | 8 |
| 2.5.2 Verkkovideon toteuttaminen..... | 11 |
| 3 VAPAASTI VALITTAVAT TUTKINNON OSAT..... | 16 |
| 3.1 Ammatilliset tutkinnon osat..... | 16 |
| 3.2 Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuvat tutkinnon osat..... | 16 |
| 3.3 Yhteiset tutkinnon osat tai lukio-opinnot | 16 |
| 3.4 Jatko-opintovalmiuksia tai ammatillista kehittymistä tukevat opinnot..... | 17 |
| 3.4.1 Kieliopinnot (Tutkinnon osa nimetään kielen mukaan)..... | 17 |
| 3.4.2 Matemaattis-luonnontieteelliset opinnot (Tutkinnon osa nimetään hankitun osaamisen mukaan)..... | 18 |
| 3.4.3 Suuntana jatko-opinnot | 18 |
| 3.4.4 Oman työhyvinvoinnin edistäminen | 20 |
| 3.4.5 Yhteisön jäsenenä toimiminen | 21 |
| 3.4.6 Korttikoulutukset ja muut pätevyudet (Tutkinnon osa nimetään pätevyyttä kuvaavalla nimellä) | 22 |
| 3.4.7 Yrittäjyys ammatissa | 23 |
| 3.4.8 Ammattiosaajan työkykypassi..... | 24 |
| 3.5 Työkokemuksen kautta hankittu osaaminen (Tutkinnon osa nimetään hankitun osaamisen mukaan)..... | 24 |

1 Johdanto

Tässä Jyväskylän ammattiopiston ja Jämsän ammattiopiston kaikille tutkinnoille yhteisten valinnaisten tutkinnon osien opetussuunnitelmassa kuvataan ne valinnaiset tutkinnon osat, jotka ovat opiskelijan valittavissa kaikissa tutkinnoissa.

Valinnaiset tutkinnon osat mahdollistavat opiskelijan henkilökohtaisten opintopolkujen toteuttamisen ja yksilöllisen osaamisen kartuttamisen. Valinnaisten tutkinnon osien avulla tuetaan opiskelijan henkilökohtaisia koulutus- ja työllistymissuunnitelmia. Yksilölliset valinnat kuvataan opiskelijan henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassa.

Tutkinnon perusteiden mukaisista ammatillisista valinnaisista tutkinnon osista (yrityksessä toimiminen, yritystoiminnan suunnittelu, työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen ja huippuosaajana toimiminen) on kuvattu osaamistavoitteet, sisällöt, toteuttamistavat, oppimisympäristöt ja tutkinnon osan arviointi. Tutkinnon osan arviointikriteerit löytyvät tutkinnon perusteista.

Tämä opetussuunnitelma pitää sisällään myös paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuvia tutkinnon osia (alan työtehtävissä toimiminen ulkomailla ja verkkovideon toteuttaminen). Näistä tutkinnon osista on kuvattu toteutus- ja arviointisuunnitelmat, ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja arviointikriteerit sekä ammattitaidon osoittamistavat.

Tutkintokohtaiset paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuvat tutkinnon osat ovat kuvattu kyseisten tutkintojen opetussuunnitelmissa.

Lisäksi tässä opetussuunnitelmassa on kuvattu vapaasti valittavat tutkinnon osat.

Tämä opetussuunnitelma täydentää ammatillisten perustutkintojen tutkintokohtaisia opetussuunnitelmia ja on tarkoitettu käytettäväksi yhdessä sen ja ammatillisten perustutkintojen perusteiden kanssa.

2 Ammatilliset valinnaiset tutkinnon osat

2.1 Yrityksessä toimiminen

| Yrityksessä toimiminen, 15 osaamispistettä | | |
|---|--|---|
| Opintojakso | Osaamistavoitteet ja sisällöt (mitä?) | Toteuttamistavat ja oppimisympäristöt (miten ja missä?) |
| Yrityksessä toimiminen | <p>Tutkinnon osan keskeisenä tavoitteena on yritystoiminnassa toimiminen yhdessä ryhmän kanssa.</p> <ul style="list-style-type: none"> – oman työn suunnittelu – laadukas työskentely – yrityksen elinkaaren vaiheet – yritystoiminnan mahdollisuuksien kartoitus – osaamisen tuotteistaminen ja liikeidea – toiminta- ja taloussuunnitelman laadinta – asiakkaiden ja yhteistyökumppaneiden hankinta – yritystoiminnan esittely – yrityksessä toimiminen ja ydintehtävien hoitaminen – asiakkaiden palveleminen – yrityksen talouden hoito – toiminnan arviointi ja kehittäminen – tieto- ja viestintätekniikka ja sen hyödyntäminen – työ- ja asiakasturvallisuus | <p>Opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen tutkinnon osan toteutussuunnitelma HOPSiin</p> <p>Vaihtoehtoiset toteuttamistavat:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kontaktiopetus, ryhmävalmennus, ideointileiri esim. NY-mallin mukaisesti – sparraus, tiimityöskentely, projektioppiminen ja yhteistoiminnallinen oppiminen – oppimistehtävät ja verkko- sekä etäopetus/ohjaus esim. Optima, ConnectPro, blogit – verkosto- ja yritysyritys esim. Jämsek, Jykes ja muut kehittämissyhtiöt, Jyväskylän Yritystehdas ja YES-keskus <p>Vaihtoehtoiset oppimisympäristöt:</p> <ul style="list-style-type: none"> – NY-yritys, osuuskunta* – työssäoppiminen yrityksessä – työskentely omassa yrityksessä <p>– projektioppiminen oppilaitoksessa ja/tai projektioppiminen työelämän kanssa yhteistyössä</p> <ul style="list-style-type: none"> – Sepän yritysopisto ja Palvelukioski – NY –aluemessut ja NY-kilpailut sekä muut messut ja tapahtumat, myyjäiset ja muut myyntitapahtumat – pop-up myymälät <p>Yrityksessä toimiminen tutkinnon osa voidaan integroida yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittava osaaminen tutkinnon osan yrittäjyys ja yritystoiminta osa-alueeseen osaamisen tunnustamisena.</p> <p>*Osuuskuntatoiminta mahdollistuu ammatillisessa peruskoulutuksessa opiskelijan täytettyä 18 vuotta.</p> |
| Tutkinnon osan arviointi: Osaamisen arviointi | | |
| Tutkinnon osan arvosana on ammattiosaamisen näytön arvosana. | | |
| Ammattiosaamisen näyttö | | Muu osaamisen arviointi |
| <p>Näytön kuvaus: Opiskelija toimii yhteistyössä ryhmän, yhteistyöyrityksen ja eri toimijoiden kanssa yritystoiminnassa.</p> <p>Näyttöympäristö Näyttöympäristö on oma yritys tai NY-yritys tai osuuskunta tai muu vastaava yritys.</p> <p>Arviointi ja arvioijat: Arviointi perustuu tutkinnon osan arvioinnin kohteisiin ja kriteereihin, opiskelijan itsearviointiin ja arviointikeskusteluun. Arvosanasta päättävät opettaja ja/tai työelämän edustaja.</p> <p>Ammattiosaamisen näyttö voidaan antaa myös Taitaja-</p> | | Ei muuta osaamisen arviointia. |

kilpailussa.

2.2 Yritystoiminnan suunnittelu

| Yritystoiminnan suunnittelu, 15 osaamispistettä | | |
|---|--|---|
| Opintojakso | Osaamistavoitteet ja sisällöt (mitä?) | Toteuttamistavat ja oppimisympäristöt (miten ja missä?) |
| Yritystoiminnan suunnittelu | <p>Tutkinnon osan keskeisenä tavoitteena on yrityksen perustamiseen ja toimintaan liittyvien tehtävien suunnitteleminen.</p> <ul style="list-style-type: none"> – oman osaamisensa tuotteistamisen tai markkinoilla olevien liiketoimintamahdollisuuksien arviointi – lainsäädäntötuntemus – perustettavan yrityksen liiketoimintaympäristön ja kilpailutilanteen selvittäminen – liikeidean ja yritysmuodon esittäminen – yrityksen liiketoimintasuunnitelman laatiminen – yrityksen perustamiseen liittyvien asiakirjojen laatiminen – yrityksen ydintoimintojen laatiminen (ostot, tuotanto, jakelu, markkinointi ja myynti, tieto- ja viestintäteknologia ja kirjanpito) – riskienhallinta-analyysin ja turvallisuussuunnitelman laatiminen | <p>Vaihtoehtoiset toteuttamistavat:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kontaktiopetus – työelämävierailut/asiantuntijaluennot: esim. pankki, vakuutusyhtiö, kirjanpitoammatin, uusyrityskeskus, mainostoimisto, verovirasto – sparraus, henkilökohtainen valmennus – itsenäinen työskentely – oppimistehtävät ja verkko- sekä etäopetus/ohjaus esim. Optima, ConnectPro, blogit – verkosto- ja yritysysteistyö esim. Jämsek, Jykes ja muut kehittämissyhtiöt, Jyväskylän Yritystehdas, YES-keskus, ammattikorkeakoulu ja yliopisto <p>Oppimisympäristöt:</p> <ul style="list-style-type: none"> – oppilaitos – työelämävierailut – osuuskunta* – uusyrityskeskukset ja kehittämissyhtiöt – Jyväskylän yritystehdas <p>Yritystoiminnan suunnittelu tutkinnon osa voidaan integroida yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittava osaaminen tutkinnon osan yrittäjyys ja yritystoiminta osa-alueeseen osaamisen tunnustamisena.</p> <p>*Osuuskuntatoiminta mahdollistuu ammatillisessa peruskoulutuksessa opiskelijan täytettyä 18 vuotta.</p> |
| Tutkinnon osan arviointi: Osaamisen arviointi | | |
| Tutkinnon osan arvosana on ammattiosaamisen näytön arvosana. | | |
| Ammattiosaamisen näyttö | | Muu osaamisen arviointi |
| <p>Näytön kuvaus: Opiskelija tekee todellisen yrityksen perustamiseen ja toimintaan liittyvät suunnitelmat ja asiakirjat.*</p> <p>Näyttöympäristö ja arvioijat: Näyttöympäristö on oppilaitos tai osuuskunta.</p> <p>Arviointi: Arviointi perustuu tutkinnon osan arvioinnin kohteisiin ja kriteereihin, opiskelijan itsearviointiin ja arviointikeskusteluun. Arvosanasta päättää opettaja.</p> | | Ei muuta osaamisen arviointia. |

*Jämsän ammattiopistossa näytön kuvaus: Opiskelija tekee yrityksen perustamiseen ja toimintaan liittyvät suunnitelmat (näyttötoimikunnan päätös NJAMSA 12.5.2015 § 28).

2.3 Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen

| Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen, 5 osaamispistettä | | |
|---|---|---|
| Opintojakso | Osaamistavoitteet ja sisällöt (mitä?) | Toteuttamistavat ja oppimisympäristöt (miten ja missä?) |
| Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen | <p>Tutkinnon osan keskeisenä tavoitteena on antaa opiskelijalle valmiudet toimia tulevaisuudessa omalla alallaan työpaikkaohjaajana.</p> <ul style="list-style-type: none"> - työpaikkaan sopivan työssäoppimisen ja ammattiosaamisen näytön suunnittelu - oman alan työ- ja koulutusmahdollisuudet - perehdyttäminen työhön ja työtehtäviin - oman alan työturvallisuusriskit - palautteen antaminen - palautteen merkitys kehittämisen välineenä - kriteeriperusteisen itsearvioinnin toteuttaminen | <p>Toteutetaan pääsääntöisesti jonkin muun ammattiosaamisen näytön yhteydessä. Opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen tutkinnon osan toteutussuunnitelma HOPSiin.</p> <ul style="list-style-type: none"> - työssäoppiminen - työssäoppimiseen ja ammattiosaamisen näyttöön liittyvien asiakirjojen laatiminen ja säilyttäminen - työtehtäviin ohjaaminen - palaute- ja arviointikeskustelut yhdessä opettajan ja työpaikkaohjaajan kanssa - arvioinnin kohteisiin ja arviointikriteereihin perustuva itsearviointi - arviointikeskustelun analysointi <p>Oppimistehtävät (esim. verkko-oppimisympäristöissä)</p> <ul style="list-style-type: none"> - oman alan tutkinnon perusteet - opetushallituksen alakohtainen työturvopas - työsuojeluhallinnon, sosiaali- ja terveystieteiden sekä aluehallintoviraston verkkosivut - koulutus- ja työllistymismahdollisuuksien esittely <p>Oppimisympäristöt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Työpaikka, NY-yritys, osuuskunta |
| Tutkinnon osan arviointi: Osaamisen arviointi | | |
| Tutkinnon osan arvosana on ammattiosaamisen näytön arvosana. | | |
| Ammattiosaamisen näyttö | | Muu osaamisen arviointi |
| <p>Näytön kuvaus: Opiskelija analysoi työssäoppimisen ja ammattiosaamisen näytön suunnitelman ja arvioinnin.</p> <p>Näyttöympäristö: Tutkinnon osa arvioidaan pääasiassa jonkin toisen ammattiosaamisen näytön yhteydessä omana näyttönä. Näyttöympäristön tulee mahdollistaa arviointikriteereiden toteutuminen näytössä. Näyttöympäristöksi sopii työpaikka, NY-yritys ja osuuskunta.</p> <p>Arviointi ja arvioijat: Arviointi perustuu tutkinnon osan arvioinnin kohteisiin ja kriteereihin, opiskelijan itsearviointiin ja arviointikeskusteluun. Arvioinnista päättävät opettaja ja työelämän edustaja yhdessä.</p> | | Ei muuta osaamisen arviointia. |

2.4 Huippuosaajana toimiminen

| Huippuosaajana toimiminen, 15 osaamispistettä | | |
|--|--|---|
| Opintojakso | Osaamistavoitteet ja sisällöt (mitä?) | Toteuttamistavat ja oppimisympäristöt (miten ja missä?) |
| Huippuosaajana toimiminen | <p>Tutkinnon osan keskeisenä tavoitteena on työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti alan huippuosaamista vaativissa tehtävissä.</p> <p>Valmentautuminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - henkilökohtaisen kehityssuunnitelman laatiminen - oman osaamisen arviointi ja oman toimintansa uudistaminen - henkisten voimavarojen kehittäminen - alan laatuvaatimusten tunteminen - alan verkostojen tunteminen <p>Huippuosaajana toimiminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tavoitteellinen toiminta - työprosessien ja tehtäväkokonaisuuksien hallinta - huipputuotannon, -tuotteen tai -palvelun laatuvaatimukset - materiaalituntemus ja työmenetelmien valinta - kustannustehokkuus ja tuloksellinen toiminta - ongelmanratkaisutaidot - työturvallisuusmääräykset ja -ohjeet - vuorovaikutus äidinkielellä ja vieraalla kielellä - työn kehittäminen - alan verkostojen hyödyntäminen - työhyvinvointia lisäävät toimintatavat | <p>Opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen tutkinnon osan toteutussuunnitelma HOPSiin.</p> <p>Valmentautuminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - valmennukseen kuuluvat oppimistehtävät, kuten oman henkilökohtaisen kehityssuunnitelman laatiminen sekä - huippuosaajana kehittymistä tukevan työpaikan löytäminen ja työssäoppimisesta sopiminen sekä yrityksen toimintatapojen selvittäminen - toteutetaan kontakti- ja verkko-opetuksen yhdistelmänä - toteutetaan henkilökohtaisena tai ryhmävalmennuksena <p>Huippuosaajana toimiminen: Vastuullinen ja itsenäinen työskentely huippuosaamista vaativissa tehtävissä oppilaitoksessa, työpaikalla ja/tai kilpailuissa kotimaassa tai ulkomailta.</p> |
| Tutkinnon osan arviointi: Osaamisen arviointi | | |
| Tutkinnon osan arvosana on ammattiosaamisen näytön arvosana. | | |
| Ammattiosaamisen näyttö | | Muu osaamisen arviointi |
| <p>Näytön kuvaus: Opiskelija toimii vastuullisesti ja itsenäisesti alan huippuosaamista vaativissa tehtävissä.</p> <p>Näyttöympäristö: Näyttöympäristönä voi olla työpaikka tai erilaiset kilpailut.</p> <p>Arviointi ja arvioijat: Arviointi perustuu tutkinnon osan arvioinnin kohteisiin ja kriteereihin, opiskelijan itsearviointiin ja arviointikeskusteluun. Arviointikeskuste-</p> | | Ei muuta osaamisen arviointia. |

| | |
|--|--|
| <p>lun pohjana käytetään huippuosaajan kehityssuunnitelmaa. Arvioinnista päättävät opettaja ja työelämän edustaja tai opettaja huomioiden kilpailutuomarin palautteen.</p> | |
|--|--|

2.5 Paikallisiin ammattitaitovaatimukseen perustuvat tutkinnon osat

Opiskelija voi valita tutkinnon osan Jyväskylän koulutuskuntayhtymän paikallisesti tarjottavien tutkinnon osien tarjonnasta.

- Alan työtehtävissä toimiminen ulkomailla. Tutkinnon osa on kuvattu kaikille tutkinnoille yhteisten valinnaisten tutkinnon osien opetussuunnitelmassa.
- Verkkovideon toteuttaminen. Tutkinnon osa on kuvattu kaikille tutkinnoille yhteisten valinnaisten tutkinnon osien opetussuunnitelmassa.
- Ajoneuvon huoltaminen. Tutkinnon osa on kuvattu Jämsän ammattiopiston Logistiikan perustutkinnon tutkintokohtaisessa opetussuunnitelmassa.
- Valmennukseen osallistuminen, urheiluvalmennus. Tutkinnon osa on kuvattu Jämsän ammattiopiston urheiluvalmennuksen opetussuunnitelmassa.
- Musiikin luova kirjoittaminen. Tutkinnon osa on kuvattu Jyväskylän ammattiopiston Musiikkialan perustutkinnon tutkintokohtaisessa opetussuunnitelmassa.
- Teollisuuden kunnossapitotyöt. Tutkinnon osa on kuvattu Jyväskylän ammattiopiston Kone- ja metallialan tutkintokohtaisessa opetussuunnitelmassa
- Mikäli opiskelija on suorittanut ennen 1.8.2015 Jyväskylän koulutuskuntayhtymän tutkintokohtaisissa opetussuunnitelmassa hyväksytyt paikallisesti tarjottavan tutkinnon osan, se tunnustetaan paikallisiin ammattitaitovaatimukseen perustuvaksi tutkinnon osaksi.

2.5.1 Alan työtehtävissä toimiminen ulkomailla

Alan työtehtävissä toimiminen ulkomailla tutkinnon osa tarjoaa opiskelijalle yksilöllisen mahdollisuuden lisätä laaja-alaisesti kansainvälisyysosaamista. Keski-Suomen toiminta-alueen elinkeinoelämä tarvitsee osaajia, jotka osaavat toimia monikulttuurisissa työyhteisöissä hyödyntäen osaamistaan kansainvälisesti ja paikallisesti. Tutkinnon osa tukee omalta osaltaan sekä Keski-Suomen maakuntastrategiaa että koulutuskuntayhtymän strategiaa.

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- suunnitella ja arvioida työnsä onnistumista
- toimia kansainvälisessä ympäristössä yrityksessä, oppilaitoksessa tai muussa organisaatiossa
- käyttää tehtävissään ainakin yhtä vierasta tai toista kotimaista kieltä hyödyntäen ammattinsa keskeistä sanastoa
- käyttää kohdemaassa oman alansa työmenetelmiä, työvälineitä ja materiaaleja

- vertailla oman alansa työmenetelmiä kansainvälisessä toimintaympäristössä
- toimia yhteistyökykyisesti ja tasa-arvoisesti erilaisten ihmisten kanssa
- työskennellä joustavasti työtehtävissä ja sopeutua erilaisiin työympäristöihin sekä tilanteisiin
- noudattaa työturvallisuusohjeita
- käyttää työtehtävissä neuvottelu- ja päätöksentekotaitoja
- toimia työryhmän jäsenenä
- huomioida viestinnässä ja käyttäytymisessä sekä oman että muiden kulttuurien erityispiirteet

Osaamisen arviointi

| Arvioinnin kohde | Arviointikriteerit | | |
|--|--|---|---|
| 1. Työprosessin hallinta | Tyydyttävä T1 | Hyvä H2 | Kiitettävä K3 |
| | Opiskelija | | |
| Työ- ja opintotehtävien suunnittelu ja toteuttaminen | suunnittelee ja toteuttaa hänelle annetut työtehtävät ohjatusti | suunnittelee ja toteuttaa hänelle annetut työtehtävät | suunnittelee ja toteuttaa hänelle annetut työtehtävät oma-aloitteisesti ja itsenäisesti |
| Oman työn arviointi ja kehittäminen | arvioi työnsä onnistumista | arvioi työnsä onnistumista työn kuluessa ja selviytyy uusista ja muuttuvista tilanteista oma-aloitteisesti | arvioi työnsä onnistumista, perustelee arviotaan ja arvioi sekä kehittää työskentelytapojaan ja työympäristöään |
| Työtehtävissä toimiminen erilaisissa työympäristöissä ja tilanteissa | toimii tutuissa työtehtävissä | ottaa huomioon työskentelyssään työnsä kokonaisuuden ja toimii ohjatusti muuttuvissa olosuhteissa | ottaa huomioon työnsä kokonaisuuden, toimintaympäristön ja oman työnsä osana sitä |
| | toimii annettujen ohjeiden mukaisesti ja noudattaa sovittuja työaikoja | toimii oma-aloitteisesti ja aktiivisesti sekä kysyy ja ottaa asioista selvää | toimii oma-aloitteisesti ja aktiivisesti yrityksen liikeidean mukaisesti |
| Arvioinnin kohde | Arviointikriteerit | | |
| 2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta | Tyydyttävä T1 | Hyvä H2 | Kiitettävä K3 |
| | Opiskelija | | |
| Työmenetelmien, välineiden ja materiaalien valinta ja käyttö | käyttää tavallisimpia työmenetelmiä, välineitä ja materiaalia ohjatusti | käyttää tavallisimpia työmenetelmiä, välineitä ja materiaalia omatoimisesti | valitsee työhönsä sopivimmat työmenetelmät, välineet ja materiaalit |
| Vieraskielisen asiakkaan kohtaaminen | palvelee asiakkaita vieraalla tai toisella kotimaisella kielellä ohjatusti | toimii työssään joustavasti vieraalla tai toisella kotimaisella kielellä ja tuntee oman alansa keskeistä sanastoa | toimii joustavasti ja ystävällisesti vieraalla tai toisella kotimaisella kielellä sekä käyttää oman alansa keskeistä sanastoa |
| Arvioinnin kohde | Arviointikriteerit | | |
| 3. Työn perustana olevan tiedon hallinta | Tyydyttävä T1 | Hyvä H2 | Kiitettävä K3 |
| | Opiskelija | | |

| | | | |
|--|---|---|--|
| Kulttuurin tuntemus | perehtyy ohjattuna kohdemaan kulttuuriin tekijöihin | perehtyy kohdemaan kulttuuriin tekijöihin | perehtyy monipuolisesti kohdemaan kulttuuriin tekijöihin |
| Työyhteisön ja/tai oppilaitosympäristön toimintaan liittyvän tiedon hankinta | ottaa ohjatusti etukäteen selvää yrityksestä tai oppilaitoksesta ja työtehtävistä | ottaa itsenäisesti etukäteen selvää yrityksestä tai oppilaitoksesta ja työtehtävistä | ottaa itsenäisesti ja monipuolisesti etukäteen selvää yrityksestä tai oppilaitoksesta ja työtehtävistä hyödyntäen erilaisia viestintävälineitä |
| Arvioinnin kohde | Arviointikriteerit | | |
| 4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot | Tyydyttävä T1 | Hyvä H2 | Kiitettävä K3 |
| | Opiskelija | | |
| Oppiminen ja ongelmanratkaisu | ottaa vastaan palautetta | ottaa vastaan palautetta ja muuttaa toimintaansa | ottaa vastaan palautetta, muuttaa toimintaansa sekä toimii joustavasti ja oma-aloitteisesti |
| Vuorovaikutus ja yhteistyö kansainvälisessä ympäristössä | selviytyy vuorovaikutustilanteista työryhmän jäsenenä | toimii vuorovaikutustilanteissa työryhmän jäsenenä | toimii aktiivisesti ja positiivisesti vuorovaikutustilanteissa työryhmän jäsenenä |
| Terveys, turvallisuus ja toimintakyky | huolehtii omasta turvallisuudesta, ylläpitää työympäristön turvallisuutta ja ergonomisuutta tutuissa tilanteissa, noudattaa turvallisuusmääräyksiä ja ohjeita | huolehtii omasta turvallisuudesta, ylläpitää itsenäisesti työympäristön turvallisuutta ja ergonomisuutta, noudattaa toimipaikan turvallisuusmääräyksiä ja ohjeita | huolehtii omasta turvallisuudesta, ylläpitää itsenäisesti työympäristön turvallisuutta ja ergonomisuutta, noudattaa vastuullisesti turvallisuusmääräyksiä ja ohjeita |
| Sosiaalinen ja kulttuurinen kestävä kehitys | ottaa huomioon työtoverit | työskentelee luontevasti eri kulttuuritaustaisten työntekijöiden ja asiakkaiden kanssa | ymmärtää sosiaalisen ja kulttuurisen kestävä kehityksen (yhdenvertaisuus, tasa-arvo, eettisyys) toimintatavan ja huomioi sen työssään |
| | selviytyy paikalliskulttuurin tapojen ja vaatimusten mukaisesti kohdemaan kulttuurin erityispiirteet huomioiden | toimii paikalliskulttuurissa tapojen ja vaatimusten mukaisesti kohdemaan kulttuurin erityispiirteet huomioiden | arvostaa paikalliskulttuurin tapoja ja vaatimuksia kohdemaan kulttuurin erityispiirteet huomioiden |

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä toimien oman alansa työtehtävissä ulkomailla yrityksessä ja/tai oppilaitoksessa (esim. oppilaitoksen sisäisessä palvelutoiminnassa). Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon osan ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

| Alan työtehtävissä toimiminen ulkomailla, 15 osp | | |
|--|--|---|
| Opintojakso | Osaamistavoitteet ja sisällöt (mitä?) | Toteuttamistavat ja oppimisympäristöt (miten ja missä?) |
| Alan työtehtävissä toimiminen | Valmentautuminen ja raportointi: - valmentautuminen ulkomaan työssäop- | Valmentautuminen ja raportointi: - valmennukseen kuuluvat oppimistehtä- |

| | | |
|---|---|--|
| <p>ulkomailla</p> | <ul style="list-style-type: none"> - pimisjaksoon sisällön ja toteutuksen suunnittelu - matkajärjestelyt, matka-asiakirjat, sovimukset ja raportointi - suullinen ja kirjallinen viestintä vieraalla tai toisella kotimaisella kielellä - kohdemaan kulttuuriin tutustuminen - valmentautuminen työtehtäviin - raportointi ulkomaan työssäoppimisjaksolta - työturvallisuus <p>Työskentely ulkomailla:</p> <ul style="list-style-type: none"> - työtehtävien suunnittelu ja toteuttaminen kansainvälisessä ympäristössä - työskentely ja työturvallisuus ulkomailla - viestintä ja yhteistyö monikulttuurisessa ympäristössä - oman alan perustyömenetelmät kohdemaassa - oman alan työvälineet ja niiden käyttö kohdemaassa - oman alan materiaalit ja niiden käyttö kohdemaassa | <ul style="list-style-type: none"> - vät, kuten CV ja työnhakukirje, kohdemaan ja sen kulttuuriin perehtyminen - toteutetaan kontakti- ja verkko-opetuksen yhdistelmänä, aloitus viimeistään vaihtoa edeltävän jakson alussa - toteutetaan henkilökohtaisena tai pienryhmävalmennuksena - raportointi (mobilitytool, inka, blogit, instagram) <p>Alan työtehtävissä toimiminen ulkomailla tutkinnon osan valmentautuminen ja raportointi voidaan integroida sosiaalinen ja kulttuurinen osaaminen tutkinnon osan kulttuurien tuntemus osa-alueeseen osaamisen tunnustamisena.</p> <p>Työskentely ulkomailla: Toteutetaan työssäoppien oman alan työpaikoissa.</p> <p>Tutkinnon osa voidaan toteuttaa myös työskentelyn kohdemaan oppilaitoksen sisäisessä palvelutoiminnassa (ravintola, kampaamo, korjaamo, kiinteistöhuolto, tuotanto-, toimisto- ja viestintäpalvelut jne.).</p> |
| <p>Tutkinnon osan arviointi: Osaamisen arviointi</p> | | |
| <p>Tutkinnon osan arvosana on ammattiosaamisen näytön arvosana.</p> | | |
| <p>Ammattiosaamisen näyttö</p> | | <p>Muu osaamisen arviointi</p> |
| <p>Näytön kuvaus: Ammattiosaamisen näyttö toteutetaan osoittaen osaaminen toimimalla oman alansa työtehtävissä ulkomailla.</p> <p>Näyttöympäristö: Oman alan työpaikka tai oppilaitoksen palvelutoiminta ulkomailla.</p> <p>Arviointi ja arvioijat: Arviointi perustuu tutkinnon osan arvioinnin kohteisiin ja kriteereihin, opiskelijan itsearviointiin ja arviointikeskusteluun. Arviointikeskustelussa huomioidaan työn perustana olevan tiedon hallinta. Arvosana päätävät opettaja ja yhteistyötahojen edustajat yhdessä.</p> | | <p>Ei muuta osaamisen arviointia.</p> |

2.5.2 Verkkovideon toteuttaminen

Verkkovideon toteuttaminen tutkinnon osa antaa opiskelijalle mahdollisuuden laajentaa ja syventää osaamistaan liikkuvan kuvan toteuttamis- ja julkaisukeinojen hallinnassa. Opiskelija voi käyttää opittuja taitoja tulevien työtehtävien sisällöllisessä laajentamisessa tai oman

yritystoiminnan dokumentoinnissa ja markkinoinnissa. Keski-Suomen toiminta-alueen elinkeinoelämä tarvitsee osaajia, jotka osaavat hyödyntää verkkovideon toteutustapoja työelämän eri sektoreilla. Tutkinnon osan tukee omalta osaltaan koulutuskuntayhtymän strategiaa.

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa:

- käyttää ja valita kuvakoot, kuvakulmat ja kameran liikkeet audiovisuaalisessa kerronnassa
- tehdä tuotanto- ja kuvaussuunnitelman
- peruskuvaamisen videokameralla, manuaaliset kuva- ja äänisäädöt
- perusvalaisun vallitsevassa valossa sekä yksinkertaisten lisävalojen käytön
- käyttää erilaisia mikrofoneja ja digiäänen tallennuslaitteita
- materiaalien siirtämisen eri tallenneformaateista ääni- ja videoeditointilaitteistoon sekä materiaalin editointia kerronnalliseksi kokonaisuudeksi
- toteuttaa peruseditoinnin ja kuvan sekä äänen peruskorjauksen
- yksinkertaisen videografiikan tekemisen
- videomasterin ja kopioiden tekemisen file-muotoihin ja dvd-kopioiksi
- siirtää videotiedoston verkkojulkaisuksi
- tietää ja huomioida tehtäväkokonaisuuteen liittyvät tekijänoikeusasiat
- monikamerakuvauksen laitteiston ja studiotekniikan peruskäytön sekä sen kytkemisen käyttövalmiuteen

Osaamisen arviointi

| Arvioinnin kohde | Arviointikriteerit | | |
|------------------------|--|---|--|
| Työprosessin hallintaa | Tyydyttävä T1 | Hyvä H2 | Kiitettävä K3 |
| | Opiskelija | | |
| Esituotanto | toteuttaa ohjatusti kuva- ja äänisuunnitelmaa | toteuttaa kuva- ja äänisuunnitelmaa | toteuttaa kuva- ja äänisuunnitelmaa sekä tarvittaessa soveltaa sitä |
| | hoitaa ohjatusti tuotannon vaatimat järjestelyt | hoitaa tuotannon vaatimat järjestelyt | hoitaa oma-aloitteisesti tuotannon vaatimat järjestelyt |
| Tuotanto | toimii ohjatusti tuotannon eri vaiheissa ja noudattaa sovit- tuja työaikoja | toimii itsenäisesti tuotannon eri vaiheissa ja noudattaa sovit- tuvia työaikoja, aikatauluja ja sopimuksia | toimii tuotannossa suunnitelmallisesti ja kustannustehokkaasti asetettujen tavoitteiden mukaan |
| | koostaa ohjatusti tilauksen | koostaa tilauksen mukai- | koostaa tilauksen mukaisen |

| | | | |
|--|--|---|--|
| Jälkituotanto | mukaisen tallenteen | sen tallenteen | tallenteen ja muokkaa sitä tarvittaessa |
| Arvioinnin kohde | Arviointikriteerit | | |
| 2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta | Tyydyttävä T1 | Hyvä H2 | Kiitettävä K3 |
| | Opiskelija | | |
| Työmenetelmien ja -välineiden valinta | valitsee ja varaa ohjatusti laitteet tuotannon toteuttamiseen | valitsee ja varaa tarvittavat laitteet ja apuvälineet tuotannon toteuttamiseen | tuntee keskeisimmät apuvälineet ja varaa tarkoituksenmukaiset laitteet kuhunkin tuotannon osa-alueeseen |
| Työvälineiden käyttäminen ja tuntemus | toimii ohjatusti tuotannossa valaisuun, äänittämiseen, kuvaamiseen ja leikkaamiseen liittyvissä tehtävissä | osaa valaisuun, äänittämiseen, kuvaamiseen ja leikkaamiseen liittyvät tehtävät | toimii aktiivisesti ja luovasti tuotannon eri tehtävissä |
| | | käyttää erilaisia apuvälineitä tuotannossa | käyttää tarvittavia apuvälineitä ja laitteita tuotannossa |
| Tekniset ja ilmaisulliset ratkaisut | käyttää ohjatusti tekniikkaan ja ilmaisuun liittyviä perusratkaisuja | käyttää tekniikkaan ja ilmaisuun liittyviä toimivia ratkaisuja | soveltaa tekniikkaan ja ilmaisuun liittyviä ratkaisuja monipuolisesti ja luovasti |
| | työskentelee ohjatusti ja saa työnsä valmiiksi | työskentelee itsenäisesti ja tekee viimeistellyn lopputuloksen | työskentelee itsenäisesti, pyytää palautetta ja kehittää lopputulostaan sen mukaisesti |
| Jälkituotanto | käyttää ohjatusti editointiohjelmaa | käyttää editointiohjelmaa sovitun rakenteen luomiseksi | käyttää editointiyöasemaa luovasti ja hyödyntää jälkituotannon mahdollisuuksia |
| | valitsee ohjatusti sopivat tallennusformaatit ohjelman jakelua varten | valitsee sopivat tallennusformaatit ohjelman jakelua varten | valitsee sopivat tallennusformaatit ohjelman jakelua varten ja arkistoi ohjelman ohjeiden mukaisesti. |
| Arvioinnin kohde | Arviointikriteerit | | |
| 3. Työn perustana olevan tiedon hallinta | Tyydyttävä T1 | Hyvä H2 | Kiitettävä K3 |
| | Opiskelija | | |
| Termistö | tuntee alalle yleistä perustermistöä ja tunnistaa työvälineisiin liittyviä englanninkielisiä termejä. | käyttää alalle yleistä perustermistöä ja vakiintuneita työskentelytapoja ja osaa työvälineisiin liittyviä englanninkielisiä termejä | käyttää ammattimaista alalle yleistä termistöä |
| | | | käyttää ja soveltaa vakiintuneita työskentelytapoja luovasti tilanteen mukaan ja käyttää sujuvasti englanninkielisiä termejä |
| Laitekehityksen seuraaminen | seuraa laitekehitystä | seuraa laitekehitystä ja tunnistaa uusimpia työvä- | seuraa laitekehitystä ja tuntee uusimpien työvälineiden |

| | | | |
|--------------------------------------|---|---|---|
| | | lineitä | ominaisuudet |
| Arvioinnin kohde | Arviointikriteerit | | |
| 4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot | Tyydyttävä T1 | Hyvä H2 | Kiitettävä K3 |
| | Opiskelija | | |
| Oppiminen ja ongelmanratkaisu | ratkaisee työtehtävissä syntyneitä ongelmatilanteita sekä tekee ohjatusti valintoja ja arvioi kehitystään | ratkaisee työtehtävissä syntyneitä ongelmatilanteita sekä tekee valintoja ja ohjeiden mukaisia päätöksiä ja arvioi omaa oppimista ja kehittymistään | ratkaisee työtehtävissä syntyneitä ongelmatilanteita sekä tekee itsenäisesti valintoja ja päätöksiä ja arvioi omaa oppimistaan ja kehittymistään sekä asettaa ammattitaidolleen kehittymistavoitteita |
| Vuorovaikutus ja yhteistyö | toimii annettujen ohjeiden mukaisesti | ottaa vastaan palautetta kuvallisista ja äänellisistä ratkaisuista | keskustelee tuotannossa sovellettavista erilaisista kuvallisista ja äänellisistä ratkaisuista, |

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä toteuttaen lyhyen video-ohjelman ja siihen liittyvät kuvaukset, äänitykset ja valaistukset. Opiskelija editoi ohjelman ja dokumentoi editointiprosessin. Hän julkaisee ohjelman verkossa. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon osan ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

| Verkkovideon toteuttaminen, 15 osp | | |
|--------------------------------------|--|--|
| Opintojakso | Osaamistavoitteet ja sisällöt (mitä?) | Toteuttamistavat ja oppimisympäristöt (miten ja missä?) |
| Verkkovideon toteuttamisen perusteet | <p>Kuvan hallinta audiovisuaalisessa kerronnassa</p> <ul style="list-style-type: none"> – kuvakoot, kuvakulmat ja kameran liikkeet <p>Kameraosaaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> – Videokameralla kuvaaminen, kuvan säätäminen, äänentallennus <p>Valaisuosaaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> – vallitsevan valon käyttö ja hyödyntäminen kuvaustilanteissa <p>Äänityksen hallinta</p> <ul style="list-style-type: none"> – käsi- ja nappimikrofonin käytön oppiminen <p>Editointi</p> <ul style="list-style-type: none"> – materiaalien digitointi – editointiohjelman peruskäytön oppiminen – kuvan ja äänen peruskorjausten tekeminen – yksinkertaisen grafiikan tekeminen videoon: teksti, kuva <p>Tallenteen julkaiseminen</p> <ul style="list-style-type: none"> – videomasterin ja kopioiden tekeminen file-muotoihin, | <ul style="list-style-type: none"> – kontaktiopetus oppilaitosympäristössä ja/tai yhteistyökumppanin ympäristöissä – projektioppiminen – Itsenäiset oppimistehtävät |

| | | |
|---|--|---|
| | <p>dvd:ksi</p> <ul style="list-style-type: none"> – Masterin siirto You Tubeen, Vimeoan – tehtäväkokonaisuuteen liittyvien tekijänoikeusasioiden läpikäynti – kuvaus- ja julkaisulupien varmistaminen ja salassapidon huomioiminen | |
| Verkkovideo-taitojen syventäminen | <p>Prosessissa harjaantuminen, jo opittujen taitojen lisäksi opitaan mm. seuraavia sisältöjä:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kamera- ja keikkavalon, reflen sekä kolmipistevalaisun oppiminen – mikserit, digiääni, tallennuslaitteet, äänenkäsittelylaitteet, suuntamikrofonin käytön oppiminen – materiaalin editoiminen kerronnalliseksi kokonaisuudeksi – masterin siirto erilaisille verkkoalustoille <p>Monikameratyön perusasiat</p> <ul style="list-style-type: none"> – monikamerakuvauksen laitteistoihin ja studiotekniikkaan tutustuminen ja niiden peruskäyttö sekä kytkentä käyttövalmiuteen. | <p>Vaihtoehtoisia toteuttamistapoja ja oppimisympäristöjä:</p> <ul style="list-style-type: none"> – työssäoppiminen – projektioppiminen – Ny-yritykset – osuuskunta – kv-ympäristöt – media- ja verkkoympäristöt – oppilaitokset sisäinen palvelutoiminta |
| Tutkinnon osan arviointi: Osaamisen arviointi | | |
| Tutkinnon osan arvosana on ammattiosaamisen arvosana. | | |
| Ammattiosaamisen näyttö | | Muu osaamisen arviointi |
| <p>Näytön kuvaus: Opiskelija toteuttaa lyhyen video-ohjelman verkossa julkaitavaksi. Ohjelmassa tulee näkyä kuvan, äänen ja valaisun hallinta. Ohjelma tulee olla editoitu siten, että editointiprosessi kyetään dokumentoimaan. Ohjelma julkaistaan verkossa.</p> <p>Näyttöympäristö: Näyttöympäristönä on työpaikka, jossa toteutetaan ja julkaistaan verkkovideoita.</p> <p>Näyttö voidaan toteuttaa yksilöllisesti myös NY-yrityksessä tai osuuskunnassa.</p> <p>Arviointi ja arvioijat: Arviointi perustuu tutkinnon osan arvioinnin kohteisiin kriteereihin, opiskelijan itsearviointiin ja arviointikeskusteluun. Arvosanasta päättävät opettaja ja työelämän edustaja yhdessä.</p> | | Ei muuta osaamisen arviointia |

3 Vapaasti valittavat tutkinnon osat

Opiskelijan henkilökohtaisten opintopolkujen toteuttamista tuetaan vapaasti valittavilla tutkinnon osilla. Vapaasti valittavat tutkinnon osat (10 osp) voivat koostua yhdestä tai useammasta tutkinnon osasta. Vapaasti valittavien tutkinnon osien tulee tukea tutkinnon ammattitaitovaatimuksia ja osaamistavoitteita.

3.1 Ammatilliset tutkinnon osat

Opiskelija voi valita vapaasti valittaviin tutkinnon osiin ammatillisia tutkinnon osia omasta tai muista ammatillisista perustutkinnoista ja tutkinnon osia ammatti- tai erikoisammattitutkinnoista. Tutkinnon osa toteutetaan ja arvioidaan ko. tutkinnon perusteen mukaisesti. Ammattitaito osoitetaan ammattiosaamisen näytöllä tai tutkintotilaisuudessa. Osaaminen arvioidaan asteikolla T1 – H2 – K3 ja ammatti- tai erikoisammattitutkinnoissa Hyväksytty.

3.2 Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuvat tutkinnon osat

Opiskelija voi valita vapaasti valittaviin tutkinnon osiin paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuvia tutkinnon osia. Tutkinnon osat on kuvattu kappaleessa 2.5. Ammattitaito osoitetaan ammattiosaamisen näytöllä. Osaaminen arvioidaan asteikolla T1 – H2 – K3.

3.3 Yhteiset tutkinnon osat tai lukio-opinnot

Opiskelija voi valita vapaasti valittaviin tutkinnon osiin yhteisten tutkinnon osien valinnaisia osa-alueita ja lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaisia opintoja. Yhteisten tutkinnon osien toteutus- ja arviointisuunnitelmat on kuvattu yhteisten tutkinnon osien opetussuunnitelmassa. Osaaminen arvioidaan asteikolla T1 – H2 – K3. Lukion arvosanat muunnetaan määräyksen mukaisesti (arvosanojen muuntotaulukko).

3.4 Jatko-opintovalmiuksia tai ammatillista kehittymistä tukevat opinnot

Opiskelija voi sisällyttää vapaasti valittaviin tutkinnon osiin jatko-opintovalmiuksia tai ammatillista kehittymistä tukevia opintoja, joita ovat

- yhteisten tutkinnon osien valinnaiset osa-alueet (kuvattu Yhteisten tutkinnon osien opetussuunnitelmassa)
- lukio-opinnot (kuvattu lukion opetussuunnitelmassa)
- yliopisto-opinnot (kuvattu yliopistojen opetussuunnitelmissa)
- ammattikorkeakouluopinnot (kuvattu ammattikorkeakoulujen opetussuunnitelmissa)
- kansalaisopisto-opinnot (kuvattu kansalaisopistojen opetussuunnitelmissa)
- muutoin hankittu osaaminen (kohdat 3.4.1 – 3.4.8)

3.4.1 Kieliopinnot (Tutkinnon osa nimetään kielen mukaan)

Opiskelija voi sisällyttää vapaasti valittaviin tutkinnon osiin Jyväskylän koulutuskuntayhtymän oppilaitoksissa tai muissa oppilaitoksissa suoritettuja kieliopintoja, joihin on olemassa opetussuunnitelma. Tutkinnon osa toteutetaan ko. opetussuunnitelman mukaan. Osaaminen arvioidaan arvosanalla Hyväksytty. Tarvittaessa opettaja määrittelee tutkinnon osan laajuuden osaamispisteinä. Tutkinnon osalle annetaan ko. opetussuunnitelman mukainen nimi.

Mikäli kieliosaaminen on muutoin hankittua, osaamista arvioidaan tämän tutkinnon osan ammattitaitovaatimusten, arvioinnin kohteiden ja arviointikriteereiden mukaisesti.

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

- osaa kuvata miten vieraan kielen hallinta tukee omaa ammatillista kehittymistä tai omia jatko-opintovalmiuksia tai urakehitysmahdollisuuksia
- osaa viestiä vieraalla kielellä
- osaa tunnistaa kielen ja kulttuurin merkityksen ammatissaan
- osaa arvioida omaa osaamistaan

Osaamisen arviointi

| Arvioinnin kohteet | Arviointikriteerit | |
|--|---|---------------|
| | Hyväksytty | Itsearviointi |
| Työprosessin hallinta | | |
| Osaamisen arviointi | arvioi vieraan kielen osaamistaan suhteessa ammatilliseen kehittymiseen tai jatko-opinto valmiuksiin tai urakehitysmahdollisuuksiin | |
| Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta | | |
| Viestintä vieraalla kielellä | osaa lukea ja/tai kirjoittaa ja/tai puhua vieraalla kielellä | |
| Työnperustana olevan tiedon hallinta | | |
| Kielen ja kulttuurin merkityksen ymmärtäminen | kuvaa vieraan kielen ja kulttuurin merkitystä monikulttuurisissa ympäristöissä | |

Muutoin hankitun ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa osaamisensa itsearvioimalla omaa kielitaitoaan ja omaa kehittymistä suhteessa arvioinninkohteisiin ja –kriteereihin. Opiskelija toimittaa itsearvioinnin arvioivalle opettajalle ja osallistuu arviointikeskusteluun.

Tutkinnon osan osaamispisteet (1 osp –10 osp) määritellään arviointikeskustelussa suhteessa koko ammatilliseen perustutkintoon (kattavuus, merkittävyys ja vaikeus). Osaamispisteiden määrittelyssä huomioidaan kielen osaamisen laajuus ja monipuolisuus.

Tutkinnon osa nimetään kyseisen kielen mukaan.

Tutkinnon osa arvioidaan vapaasti valittaviin opintoihin arvosanalla Hyväksytty.

3.4.2 Matemaattis-luonnontieteelliset opinnot (Tutkinnon osa nimetään hankitun osaamisen mukaan)

Opiskelija voi sisällyttää vapaasti valittaviin tutkinnon osiin Jyväskylän koulutuskuntayhtymän oppilaitoksissa tai muissa oppilaitoksissa suoritettuja matematiikan, fysiikan, kemian, tieto- ja viestintätekniikan sekä muita matemaattista osaamista sisältäviä opintoja, joihin on olemassa opetussuunnitelma. Tutkinnon osa toteutetaan ko. opetussuunnitelman mukaan. Osaaminen arvioidaan arvosanalla Hyväksytty.

Tutkinnon osan osaamispisteet (1 osp –10 osp) määritellään arviointikeskustelussa suhteessa koko ammatilliseen perustutkintoon (kattavuus, merkittävyys ja vaikeus). Tutkinnon osalle annetaan ko. opetussuunnitelman mukainen nimi.

3.4.3 Suuntana jatko-opinnot

Opiskelija voi sisällyttää vapaasti valittaviin tutkinnon osiin ”Suuntana jatko-opinnot” –tutkinnon osan. Opinnot voivat olla Jyväskylän koulutuskuntayhtymän oppilaitoksissa tai muissa oppilaitoksissa suoritettuja erilaisia jatko-opintoihin tai pääsykokeisiin valmistavia tai valmentavia opintoja tai erilaisia uravalmennusopintoja, joihin on opetussuunnitelma. Tutkinnon osa toteutetaan ko. opetussuunnitelman mukaan. Osaaminen arvioidaan arvosanalla Hyväksytty.

Mikäli osaaminen on muutoin hankittua, osaamista arvioidaan tämän tutkinnon osan ammattitaitovaatimusten, arvioinnin kohteiden ja arviointikriteereiden mukaisesti.

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

- osaa selvittää erilaisia jatko-opintomahdollisuuksia ja verrata niitä omiin tavoitteisiin
- osaa laatia oman jatko-opintosuunnitelman
- osaa tehdä opintoihin liittyviä valintoja oman jatko-opintosuunnitelman mukaan
- osaa arvioida omaa osaamistaan

Osaamisen arviointi

| Arvioinnin kohteet | Arviointikriteerit | |
|--|--|---------------|
| | Hyväksytty | Itsearviointi |
| Työprosessin hallinta | | |
| Osaamisen arviointi | vertaa omia jatko-opintovalmiuksia suhteessa jatko-opinnoissa tarvittaviin pääsyvaatimuksiin | |
| Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta | | |
| Jatko-opintosuunnitelman laatiminen | suunnittelee ja kuvaa oman jatko-opintopolkunsa ja tekee siihen liittyvät opintovalinnat | |
| Työnperustana olevan tiedon hallinta | | |
| Tiedon hankinta | selvittää eri lähteistä erilaisia jatko-opintomahdollisuuksia | |
| Elinikäisen oppimisen avaintaidot | | |
| Oppiminen ja ongelman ratkaisu | tekee jatko-opintoihin liittyviä valintoja ja päätöksiä | |

Muutoin hankitun ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa osaamisensa itsearvioimalla omaa osaamistaan ja omaa kehittymistään suhteessa arvioinninkohteisiin ja –kriteereihin. Opiskelija toimittaa itsearvioinnin arvioivalle opettajalle tai opinto-ohjaajalle ja osallistuu arviointikeskusteluun.

Tutkinnon osan osaamispisteet (1 osp – 10 osp) määritellään arviointikeskustelussa suhteessa koko ammatilliseen perustutkintoon (kattavuus, merkittävyys ja vaikeus).

Suuntana jatko-opinnot tutkinnon osa arvioidaan vapaasti valittaviin opintoihin arvosanalla Hyväksytty.

3.4.4 Oman työhyvinvoinnin edistäminen

Opiskelija voi sisällyttää vapaasti valittaviin tutkinnon osiin ”Oman työhyvinvoinnin edistäminen” -tutkinnon osan. Opiskelijalla on aikaisempia opintoja oman työhyvinvoinnin edistämiseksi tai muutoin hankittua psyykkistä ja/tai fyysistä työhyvinvointia ylläpitävää osaamista esim. työkokemus, harrastus- ja vapaaehtoistoiminta, varusmies- ja siviilipalvelu. Osaamista arvioidaan tämän tutkinnon osan ammattitaitovaatimusten, arvioinnin kohteiden ja arviointikriteereiden mukaisesti.

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

- osaa arvioida omaa työssä jaksamistaan ja sen edistämistä
- osaa arvioida oman työhyvinvointia edistävän toimintansa vaikutusta ammatissa toimimiseen
- osaa tunnistaa oman ammatin työkykyhaasteet
- osaa toteuttaa omaehtoista toiminta- ja työkykyä ylläpitävää toimintaa

Osaamisen arviointi

| Arvioinnin kohteet | Arviointikriteerit | |
|--|---|---------------|
| | Hyväksytty | Itsearviointi |
| Työprosessin hallinta | | |
| Työssä jaksamisen arviointi | arvioi omaa työssä jaksamistaan ja osaa kuvata siihen vaikuttavia tekijöitä | |
| Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta | | |
| Työhyvinvoinnin edistäminen | kuvaa millaista työhyvinvointia edistävää toimintaa toteuttaa | |
| Työnperustana olevan tiedon hallinta | | |
| Työkykyhaasteiden tunteminen | tunnistaa oman alansa työkykyä kuormittavat tekijät | |
| Elinikäisen oppimisen avaintaidot | | |
| | osaa valita itselleen sopivan oman alan työkykyä | |

| | | |
|--------------------------------|--|--|
| Oppiminen ja ongelman ratkaisu | ylläpitävän toimintamuodon | |
| | arvioi hankkimansa osaamisen merkitystä omassa ammatissa toimimisen kannalta | |

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa osaamisensa itsearvioimalla omaa osaamistaan ja omaa kehittymistään suhteessa arviointikohteisiin ja –kriteereihin. Opiskelija toimittaa itsearviointin arvioivalle opettajalle tai opinto-ohjaajalle ja osallistuu arviointikeskusteluun.

Tutkinnon osan osaamispisteet (1 osp – 10 osp) määritellään arviointikeskustelussa suhteessa koko ammatilliseen perustutkintoon (kattavuus, merkittävyys ja vaikeus).

Oman työhyvinvoinnin edistäminen tutkinnon osa arvioidaan vapaasti valittaviin opintoihin arvosanalla Hyväksytty.

3.4.5 Yhteisön jäsenenä toimiminen

Opiskelija voi sisällyttää vapaasti valittaviin tutkinnon osiin ”Yhteisön jäsenenä toimiminen” - tutkinnon osan. Opiskelijalla on aikaisempia opintoja tai muutoin hankittua osaamista joka tukee yhteisön jäsenenä toimimista esim. tutor- ja oppilaskuntatoiminta, 4H-toiminta, vapaaehtoistoiminta, isoiskoulutukset ja järjestökoulutukset. Osaamista arvioidaan tämän tutkinnon osan ammattitaitovaatimusten, arvioinnin kohteiden ja arviointikriteereiden mukaisesti.

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

- osaa suunnitella omaa toimintaansa
- osaa arvioida oman toiminnan vaikutusta yhteisöön
- osaa toimia vuorovaikutuksessa ja yhteistyössä yhteisön jäsenien kanssa

Osaamisen arviointi

| Arvioinnin kohteet | Arviointikriteerit | |
|------------------------------|--|---------------|
| | Hyväksytty | Itsearviointi |
| Työprosessin hallinta | | |
| Oman toiminnan arviointi | kuvaa omaa toimintansa merkitystä yhteisön toiminnan edistämiseksi | |

| | | |
|--|--|--|
| Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta | | |
| Toiminnan suunnittelu | suunnittelee ja kuvaa omaa toimintaansa yhteisön jäsenenä | |
| Työnperustana olevan tiedon hallinta | | |
| Toiminnan tavoitteiden tuntemus | kuvaa toiminnan tavoitteita ja merkitystä | |
| Elinikäisen oppimisen avaintaidot | | |
| Vuorovaikutus ja yhteistyö | kuvaa yhteistyön erilaisia toteutumismuotoja | |
| Oppiminen ja ongelmanratkaisu | arvioi hankkimansa osaamisen merkitystä omassa ammatissa toimimisen kannalta | |

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa osaamisensa itsearvioimalla omaa toimintaansa suhteessa arvioinnin kohteisiin ja –kriteereihin. Opiskelija toimittaa itsearvioinnin arvioivalle opettajalle tai opinto-ohjaajalle ja osallistuu arviointikeskusteluun.

Tutkinnon osan osaamispisteet (1 osp –10 osp) määritellään arviointikeskustelussa suhteessa koko ammatilliseen perustutkintoon (kattavuus, merkittävyys ja vaikeus).

Yhteisön jäsenenä toimiminen tutkinnon osa arvioidaan vapaasti valittaviin opintoihin arvosanalla Hyväksytty.

3.4.6 Korttikoulutukset ja muut pätevydet (Tutkinnon osa nimetään pätevyttä kuvaavalla nimellä)

Opiskelija voi sisällyttää vapaasti valittaviin tutkinnon osiin suorittamansa korttikoulutukset ja muut pätevydet, **jotka eivät sellaisenaan kuulu suoritettavan perustutkinnon sisältöihin, mutta ne edistävät opiskelijan ammatillista kehittymistä ja/tai työllistymistä.** Koulutukset on toteutettu ko. koulutuksen valtakunnallisen opetussuunnitelman tai ohjeistuksen mukaisesti ja niistä on olemassa voimassaoleva todistus (kortti tms.).

Tutkinnon osan osaamispisteet (1 osp – 10 osp) määritellään arviointikeskustelussa suhteessa koko ammatilliseen perustutkintoon (kattavuus, merkittävyys ja vaikeus). Tutkinnon osa arvioidaan vapaasti valittaviin opintoihin arvosanalla Hyväksytty.

Tutkinnon osalle annetaan ko. kortin tai pätevyyden nimi (Tulityökortti, Tietyökortti, Työturvallisuuskortti, Hygieniapassi, Hätäensiapu, Ensiavun peruskurssi EA 1, Ensiavun jatkokurssi EA 2, Anniskelupassi, Ajokortti jne.).

3.4.7 Yrittäjyys ammatissa

Opiskelija voi sisällyttää vapaasti valittaviin tutkinnon osiin ”Yrittäjyys ammatissa” –tutkinnon osan. Opinnot voivat olla Jyväskylän koulutuskuntayhtymän oppilaitoksissa tai muissa oppilaitoksissa suoritettuja erilaisia yrittäjyysosaamista tukevia opintoja, joihin on opetussuunnitelma. Osaaminen arvioidaan arvosanalla Hyväksytty.

Mikäli osaaminen on muutoin hankittua, osaamista arvioidaan tämän tutkinnon osan ammattitaitovaatimusten, arvioinnin kohteiden ja arviointikriteereiden mukaisesti.

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

- osaa suunnitella omaa toimintaansa
- osaa toimia yrittäjämäisesti
- osaa arvioida omaa toimintaansa

Osaamisen arviointi

| Arvioinnin kohteet | Arviointikriteerit | |
|--|--|---------------|
| | Hyväksytty | Itsearviointi |
| Työprosessin hallinta | | |
| Työn suunnittelu | kuvaa oman toimintansa suunnitteluprosessia | |
| Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta | | |
| Yrittäjämäinen toiminta | kuvaa yrittäjämäisen toiminnan lähtökohtia | |
| Työnperustana olevan tiedon hallinta | | |
| Työn kokonaisuuden hallinta | kertoo toimintaansa liittyvistä tehtävistä | |
| Elinikäisen oppimisen avaintaidot | | |
| Oppiminen ja ongelmanratkaisu | arvioi hankkimansa osaamisen merkitystä omassa ammatissa toimimisen kannalta | |

Muutoin hankitun ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa osaamisensa itsearvioimalla omaa osaamistaan ja omaa kehittymistä suhteessa arviointikohteisiin ja –kriteereihin. Opiskelija toimittaa itsearvioinnin arvioivalle opettajalle ja osallistuu arviointikeskusteluun.

Tutkinnon osan osaamispisteet (1 osp –10 osp) määritellään arviointikeskustelussa suhteessa koko ammatilliseen perustutkintoon (kattavuus, merkittävyys ja vaikeus).

Yrittäjyys ammatissa tutkinnon osa arvioidaan vapaasti valittaviin opintoihin arvosanalla Hyväksytty.

3.4.8 Ammattiosaajan työkykypassi

Ammattiosaajan työkykypassin avulla opiskelijaa motivoidaan terveystoimintaan sekä toiminta- ja työkyvyn ylläpitoon, tuetaan ammatillista kasvua ja kehittymistä, aktivoidaan osallistumaan ja tuetaan itsenäistä ja ryhmässä toimimista.

Jyväskylän koulutuskuntayhtymässä ammattiosaajan työkykypassi kokonaisuus suoritetaan valtakunnallisen ammattiosaajan työkykypassi -ohjeen mukaan.

Ammattiosaajan työkykypassin osa-alueet ovat:

- ammatin työkykyvalmiudet
- työkykyä edistävä liikunta
- terveysosaaminen
- harrastuneisuus ja yhteistyötaidot
- työkykyvalmiuksien vahvistaminen

Osa-alueet integroidaan osittain ammatillisiin ja yhteisiin tutkinnon osiin. Osa-alueet arvioidaan osana ko. tutkinnon osia. Ammattiosaajan työkykypassista tehdään merkintä tutkintotodistukseen ja lisäksi siitä annetaan erillinen Ammattiosaajan työkykypassin todistus.

3.5 Työkokemuksen kautta hankittu osaaminen (Tutkinnon osa nimetään hankitun osaamisen mukaan)

Opiskelija voi sisällyttää vapaasti valittaviin tutkinnon osiin työkokemuksen kautta hankittua osaamista. Tutkinnon osan osaamista arvioidaan tämän tutkinnon osan ammattitaitovaatimusten, arvioinnin kohteiden ja arviointikriteereiden mukaisesti.

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

- osaa toimia työelämän pelisääntöjen mukaan
- osaa toimia alan työtehtävissä
- osaa kuvata työsopimuksen keskeisen sisällön
- osaa työskennellä työyhteisön jäsenenä
- osaa työskennellä työpaikan työturvallisuusohjeiden mukaisesti
- osaa arvioida omaa osaamistaan

Osaamisen arviointi

| Arvioinnin kohteet | Arviointikriteerit | |
|--|---|---------------|
| | Hyväksytty | Itsearviointi |
| Työprosessin hallinta | | |
| Osaamisen arviointi | arvioi osaamistaan suhteessa opiskelemaansa perustutkintoon | |
| Työssä toimiminen | kuvaava tekemänsä työtehtävät | |
| | kertoo työpaikan keskeiset pelisäännöt | |
| Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta | | |
| Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin käyttö | kuvaava työssä käytettäviä työmenetelmiä, -välineitä ja -materiaaleja | |
| Työn perustana olevan tiedon hallinta | | |
| Työsopimuksen solmiminen | kertoo työsopimuksessa sovittavat asiat | |
| Työturvallisuus | nimeää työturvallisuuteen liittyviä tekijöitä | |
| Elinikäisen oppimisen avaintaidot | | |
| Työyhteisön jäsenenä toimiminen | kuvaava oman roolinsa ja toimintansa vaikutukset työyhteisössä | |

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa osaamisensa itsearvioimalla omaa työskentelyään ja oman ammattitaidon kehittymistä suhteessa arvioinninkohteisiin ja –kriteereihin. Opiskelija toimittaa työtodistuksen ja tekemänsä itsearviointin arvioivalle opettajalle. Opiskelija osallistuu arviointikeskusteluun.

Tutkinnon osan osaamispisteet (1 osp –10 osp) määritellään arviointikeskustelussa suhteessa koko ammatilliseen perustutkintoon (kattavuus, merkittävyys ja vaikeus).

Tutkinnon osalle annetaan ko. työpaikassa hankittua osaamista vastaava nimi. Tutkinnon osa arvioidaan vapaasti valittaviin opintoihin arvosanalla Hyväksytty.